

Forskerforbundet:
Prioriterte arbeidsoppgaver
2004

FORSKERFORBUNDET: PRIORITERTE ARBEIDSOPPGAVER – 2004

INNHOOLD:

1	INNLEDNING	3
2	FORSKNINGSPOLITIKK	4
2.1	ØKT FORSKNINGSSINNSATS	4
2.2	NY FORSKNINGSMELDING	5
2.3	KVALITET I FORSKNINGEN	6
2.4	INTERNASJONALISERING	6
2.5	ANDRE AKTUELLE SAKER	7
3	HØYERE UTDANNING	8
3.1	STUDIEKVALITET	8
3.2	INTERNASJONALISERING	9
3.3	ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	9
3.4	ANDRE AKTUELLE SAKER	9
4	LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR	10
4.1	LØNN	10
4.2	ARBEIDSVILKÅR	12
5	ORGANISERING OG STYRING AV FORSKNINGS- OG HØYERE UTDANNINGSINSTITUSJONER	19
5.1	ORGANISERING AV FORSKNINGSINSTITUTTENE	19
5.2	TILKNYTNINGSFORM FOR UNIVERSITETENE OG HØGSKOLENE	19
5.3	STYRING OG LEDELSE I UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN	20
6	VIRKEMIDLER	21
6.1	ORGANISASJON	21
6.2	INFORMASJON OG SAMFUNNSKONTAKT	24
6.3	DOKUMENTASJON OG STATISTIKK	28

1 INNLEDNING

Dette notatet er utarbeidet med bakgrunn i Forskerforbundets arbeidsprogram for perioden 2004-2006 slik det ble vedtatt av Representantskapet i oktober 2003. Notatet viser hvilke saker som vil få særlig oppmerksomhet i 2004 og hvilke tiltak som vil prioriteres i forbundets arbeid. Notatet følger strukturen i arbeidsprogrammet. Notatet skal først og fremst være retningsgivende for arbeidet på sentralt nivå, dvs for hovedstyret og sekretariatet. Vi forutsetter at lokallagene følger opp arbeidsprogrammet tilpasset de utfordringer de har på det enkelte arbeidssted.

Notatet omhandler spesielt temaer som har særlig aktualitet i inneværende år eller et visst omfang arbeidsmessig. Forskerforbundets overordnede mål og prioriteringer ligger som basis for arbeidet. Det er samtidig viktig å understreke at sekretariatets løpende oppgaver kommer i tillegg og krever en vesentlig del av ressursene. Det gjenstår fortsatt et arbeid med å fullt utnytte de muligheter som finnes for informasjon til medlemmer og tillitsvalgte.

Regjeringens arbeid med oppfølging av Ryssdal-utvalget vil få avgjørende innflytelse på rammebetingelsene i sektoren og må følges nøye også i 2004. I tillegg kommer arbeid tilknyttet den videre behandling av arbeidslivslovgivningen og forslag fra Pensjonskommisjonen. Tariffoppgjøret 2004 vil kunne representere en særlig utfordring mht. prioritering og profil til beste for våre medlemmer.

Det forventes at forbundet kommer med bidrag til departementets arbeid med ny forskningsmelding. Trolig vil også omstilling prege utviklingen i sektoren dette året.

Det er viktig å minne om at mange av de oppgaver som beskrives går på tvers av kapittelinn- delingen i arbeidsprogrammet og avdelingsstrukturen i sekretariatet og derfor må løses gjennom utstrakt samarbeid mellom flere. Organisasjon og informasjon er også typisk tverrgående oppgaver som forutsetter kunnskap om og innspill fra arbeidet for øvrig, samtidig som det er viktige virkemidler for å realisere forbundets politikk og formål.

Blant de prioriterte oppgavene for 2004 vil vi gjerne fremheve:

- **Beholde nåværende lovbestemmelser for de statlige universitetene og høyskolene.**
- **Fremme konkrete innspill til kommende forskningsmelding.**
- **Påvirkningsarbeid knyttet til arbeidslivslovgivningen.**
- **Bevare gode tjenstepensjoner i sektoren.**
- **Øke rekrutteringen av nye medlemmer.**

2 FORSKNINGSPOLITIKK

Forskerforbundets mål i perioden 2004 – 2006 er:

- Norges forskningsinnsats i forhold til BNP skal innen år 2005 opp på gjennomsnittlig OECD-nivå og i 2007 opp på gjennomsnittlig nordisk nivå.
- Grunnforskning skal sikres tilstrekkelige ressurser og være fri og uavhengig. Bevilgningene til grunnforskning skal være langsiktige og forutsigbare.
- Norsk forskning skal ha ressurser, rammebetingelser og en organisering som bidrar til høy internasjonal kvalitet.

For å bidra til å realisere disse målene har Forskerforbundet trukket frem følgende oppgaver med tilhørende tiltak som det vil være særlig aktuelt å arbeide med i 2004.

2.1 ØKT FORSKNINGSSINNSATS

Oppgaver:

En hovedoppgave for Forskerforbundet i 2004 vil være å arbeide for at den samlede norske forskningsinnsatsen når gjennomsnittlig OECD-nivå i 2005 i tråd med Stortingets opptrappingsplan. Det siste offisielle tallet for Norges samlede forskningsinnsats i forhold til BNP er 1,60% i 2001. Det siste anslaget for gjennomsnittlig OECD-nivå er fra 2000 og er på 2,24%. Beregninger foretatt blant annet av Statistisk sentralbyrå og NIFU viser imidlertid at den norske forskningsinnsatsen nå øker. Anslaget for 2002 er på 1,67%, og foreløpige beregninger viser at forskningsinnsatsen i 2004 kan komme opp i 2% av BNP. Samtidig har imidlertid det gjennomsnittlige OECD-nivået også steget og er beregnet til 2,33% i 2004. For å nå OECD-nivået i 2005 må derfor den samlede norske forskningsinnsatsen fortsette å øke.

Beregninger foretatt av Forskningsrådet viser at det er nødvendig med en økning i de offentlige bevilgningene i 2005 på minimum 2,7 mrd kr utover vedtatt statsbudsjett for 2004. Forskerforbundet vil derfor arbeide for at bevilgningene til grunnforskning og langsiktig forskning til universitetene og høyskolene økes gjennom en styrking av forskningsfondet og en økning i de direkte forskningsbevilgningene. Bevilgningene skal dekke både grunnforskning, vitenskapelig utstyr, kvalitetsfremmende og kompetansehevende tiltak samt internasjonalisering. Det er spesielt viktig å øke andelen "frie" grunnforskningsmidler. Forbundet vil også arbeide for at bevilgningene til forskningsinstituttene øker. Likeledes må overføringene til Norges forskningsråd fra departementene til blant annet næringsrettet forskning, petroleumsforskning og marin forskning øke.

Statistisk sentralbyrå har beregnet at forskningsinnsatsen i næringslivet i 2002 ble redusert med 0,2 mrd kr i forhold til 2001. Forskningsinnsatsen i de minste bedriftene vil øke mens det vil være nedgang for bedrifter med mer enn 100 sysselsatte. Beregningene er usikre, blant annet kan ikke effekten av skattefunnordningen beregnes med sikkerhet. Ordningen har imidlertid fått et betydelig omfang og vil kunne bidra til å øke forskningsinnsatsen. Forskerforbundet vil derfor arbeide for at ordningen videreføres. Ordningen bør samtidig justeres, blant annet bør taket for skattelette heves slik at ordningen ikke bare kommer små og mellomstore bedrifter til gode. Det er i tillegg behov for direkte tilskuddsordninger.

Forskerforbundet vil arbeide for at regjeringens innovasjonsplan fra Nærings- og handelsdepartementet følges opp gjennom konkrete tiltak. Tiltakene må blant annet bidra til økt kommersialisering av forskning og økt samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil utarbeide notater og kommentarer til Revidert nasjonalbudsjett (RNB) for 2004 og til forslag til statsbudsjett for 2005. Forbundet vil kommentere regjeringens forslag.
- Forskerforbundet vil foreslå å øke andelen ”frie” grunnforskningsmidler.
- Forskerforbundet vil foreslå å heve taket for skattelette i skattefunnordningen.
- Forskerforbundet vil foreslå å etablere direkte tilskuddsordninger for stimulering av forskning i næringslivet.
- Forskerforbundet vil fremme forslag for regjeringen om etablering av en ordning med direkte tilskudd til kommersialisering av forskning.
- Forskerforbundet vil fremme forslag om at Forny-programmet og såkornsfondet utvides.

2.2 NY FORSKNINGSMELDING

Oppgaver:

Regjeringen har varslet at den vil legge frem en stortingsmelding om forskning våren 2005. Forskningsmeldingen skal i følge regjeringen ha et helhetlig perspektiv, gjennomgå status og angi mål og prioriteringer i forskningspolitikken. Den vil også inneholde vurderinger av tiltak for å øke næringslivets forskningsinnsats, internasjonalisering (jfr. pkt. 2.4) og av forskningsinstituttsektorens funksjon, organisering og finansiering. En viktig oppgave for Forskerforbundet i 2004 blir derfor å påvirke og komme med innspill til meldingen.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil ta opp med Forskningsavdelingen i Utdannings- og forskningsdepartementet innholdet i forskningsmeldingen.
- Forskerforbundet vil drøfte aktuelle forskningspolitiske tema som kan bli tatt opp i forskningsmeldingen.
- Forskerforbundet vil drøfte instituttsektorens rolle, oppgaver, organisering og finansiering og spesielt se på forholdet til universitetene og høyskolene og deres randsoneinstitusjoner (jfr. pkt. 5.1).
- Forskerforbundet vil komme med skriftlige innspill til departementets arbeid.
- Forskerforbundet vil be om å få delta i eventuelle referansegrupper for departementets arbeid med meldingen.

2.3 KVALITET I FORSKNINGEN

Oppgaver:

Forskerforbundet vil i 2004 arbeide for tiltak som fremmer og belønner kvalitet i forskningen. Forbundet vil blant annet arbeide for at det iverksettes tiltak som bidrar til å rekruttere de best kvalifiserte kandidatene til vitenskapelige stillinger ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter (jfr. pkt. 4.2.5). Forbundet vil også arbeide for at vitenskapelig ansatte får tilfredsstillende muligheter for kompetanseutvikling i form av egeninitiert forskning og forskningsterminordninger (jfr. pkt. 4.2.4). Forbundet vil videre arbeide for at institusjonene får midler til moderne vitenskapelig utstyr til forsknings- og undervisningsvirksomhet og tilstrekkelige driftsmidler for å utnytte utstyret (jfr. pkt. 2.1). Forbundet vil følge opp Utdannings- og forskningsdepartementets arbeid med å endre kriteriene for forskningskomponenten i finansieringsordningen for universiteter og høyskoler.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil i kommentarer til RNB for 2004 og forslag til statsbudsjett for 2005 fremme forslag om økte bevilgninger til institusjonene til rekrutteringstiltak, kompetansehevende tiltak, forskningsterminordninger, vitenskapelig utstyr og drift (jfr. pkt. 2.1, 4.2.4 og 4.2.5).
- Forskerforbundet vil komme med innspill til departementets arbeid med å endre kriteriene for den incentivbaserte forskningsdelen, blant annet ved å innføre antall vitenskapelige publikasjoner som kriterium.
- Forskerforbundet vil foreslå at de samme kriteriene gjøres gjeldende for både de statlige og de private institusjonene.
- Forskerforbundet vil støtte eventuelle forslag fra departementet om en egen komponent for formidling i finansieringsordningen.

2.4 INTERNASJONALISERING

Oppgaver:

Forskerforbundet vil i 2004 arbeide for at rammebetingelsene for norsk deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid bedres. Forbundet vil arbeide for at dagens ordning med skattefritak ved forskningsopphold i USA opprettholdes. Forbundet vil videre arbeide for at norske forskere får bedre muligheter for tilfredsstillende finansiering av forskningsopphold i utlandet og deltakelse på internasjonale konferanser og møter. Forbundet vil arbeide for at veiledning og informasjon om søkeprosesser og betingelser i forbindelse med prosjektsøknader til EUs forskningsprogrammer og til andre internasjonale forskningsprogrammer styrkes. Forbundet vil også arbeide for at institusjonene kan søke Forskningsrådet om fullfinansiering av EU-prosjekter.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil ta opp med Forskningsrådet behovet for å styrke informasjons- og veiledningstiltak vedrørende prosjektsøknader til internasjonale forskningsprogrammer.

- Forskerforbundet vil gå mot forslag om å avvikle ordningen med skattefritak for forskningsopphold i USA.
- Forskerforbundet vil foreslå at Forskningsrådet avsetter midler til oppstart og fullfinansiering av EU-prosjekter for å sikre norsk deltakelse i slike prosjekter.
- Forskerforbundet vil oppfordre lokallag ved vitenskapelige høyskoler, høyskoler og forskningsinstitutter om å arbeide for at det etableres forskningsterminordninger for vitenskapelig ansatte.
- Forskerforbundet vil fremme forslag overfor Utdannings- og forskningsdepartementet og Forskningsrådet om å bedre de økonomiske betingelsene ved forskningsopphold i utlandet og deltakelse på konferanser og møter. Forbundet vil særlig være opptatt av økte ressurser til kostnadene knyttet til opphold for familien i utlandet (jfr. pkt 2.2).
- Forskerforbundet vil holde seg orientert om etableringen av et europeisk forskningsråd og eventuelle konsekvenser for norsk forskning.

2.5 ANDRE AKTUELLE SAKER

Forskerforbundet vil i løpet av 2004 arbeide med andre aktuelle saker. Det er også sannsynlig at forbundet vil uttale seg om stortingsmeldinger og innstillinger som ikke er nevnt i det foregående. Saker av spesiell interesse for Forskerforbundets lokallag og foreninger vil bli forelagt disse til uttalelse.

3 HØYERE UTDANNING

Forskerforbundets mål i perioden 2004 – 2006 er:

- **Det offentlige ansvar for finansiering av høyere utdanning videreføres.**
- **Høyere utdanning skal ha økonomiske ressurser og rammevilkår som bidrar til høy internasjonal kvalitet på utdanningstilbudene og utdannede kandidater og sikrer gjennomføringen av kvalitetsreformen.**
- **Undervisningen skal være forskningsbasert.**

For å bidra til å realisere disse målene har Forskerforbundet trukket frem følgende oppgaver med tilhørende tiltak som det vil være særlig aktuelt å arbeide med i 2004.

3.1 STUDIEKVALITET

Oppgaver:

En hovedoppgave for Forskerforbundet i 2004 vil være å følge opp kvalitetsreformen ved å arbeide for tiltak som kan sikre høy kvalitet på undervisningen og utdannede kandidater. Forbundet vil arbeide for at undervisningen både ved de statlige og private institusjonene fortsatt er forskningsbasert. Forbundet vil også arbeide for at institusjonene iverksetter kvalitetssikringstiltak.

Forbundet vil arbeide for endringer i studiefinansieringen slik at den stimulerer studentene til å studere på heltid og bidrar til at utdannede kandidater er dyktige og kunnskapsrike samtidig som gjennomstrømningen øker.

Forskerforbundet er opptatt av at finansieringsordningen for universiteter og høyskoler honorerer avlagte studiepoeng i forhold til arbeidsbelastning og kompleksitet. Ordningen bør ikke bidra til overkapasitet i populære fag med lave undervisningskostnader. Forbundet vil derfor arbeide for justeringer i den studentbaserte bevilgningen som følger opp de nevnte forholdene (jfr. pkt. 2.3 og 3.3).

Tiltak:

- Forskerforbundet vil gjennomføre en kartlegging av institusjonenes bruk av rene undervisningsstillinger.
- Forskerforbundet vil med bakgrunn i kartleggingen eventuelt ta opp med departementet vilkårene for å gjennomføre forskningsbasert undervisning.
- Forskerforbundet vil foreslå overfor departementet å redusere konverteringsstipendet i studiefinansieringen og gjeninnføre en ren stipendandel.
- Forskerforbundet vil drøfte kriteriene og kategoriseringen i den studentbaserte bevilgningen i finansieringsordningen for universiteter og høyskoler.
- Forskerforbundet vil fremme eventuelle endringsforslag for departementet.

3.2 INTERNASJONALISERING

Oppgaver:

Forskerforbundet vil i 2004 arbeide for at konsekvensene av GATS-forhandlingene og EØS-avtalen for høyere utdanning utredes før regjeringen fremmer forslag om ny lov for universiteter og høyskoler. Forbundet vil også arbeide for at internasjonale utvekslingsavtaler fører til at flere norske studenter og vitenskapelig ansatte reiser ut samtidig som flere utenlandske studenter og vitenskapelig ansatte kommer til Norge.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil anmode Utdannings- og forskningsdepartementet om å utrede konsekvensene av EØS-avtalen og GATS-forhandlingene for høyere utdanning generelt og for forslagene om tilknytningsform og finansiering fra Ryssdal-utvalget spesielt.
- Forskerforbundet vil foreslå for departementet å øke prisen per utvekslingsstudent i den studentbaserte bevilgningen i finansieringssystemet (jfr. pkt. 3.1).
- Forskerforbundet vil fremme forslag for departementet om å bedre vilkårene for vitenskapelig ansatte som utnytter internasjonale utvekslingsordninger.

3.3 ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Oppgaver:

En hovedoppgave for Forskerforbundet i 2004 vil være å arbeide for at det avsettes ressurser til videreføring av kvalitetsreformen. Særlig viktig vil det være å arbeide for økte bevilgninger til institusjonene for å gjennomføre nye undervisnings- og evalueringsformer. Likeledes vil det være viktig å få gjennomslag for prinsippet om at nettobudsjetterte institusjoner skal gis kompensasjon for reell lønnsvekst. Forbundet vil også arbeide for at basiskomponenten i finansieringssystemet for beregning av bevilgninger til universiteter og høyskoler sikrer institusjonene dekning av de faktiske kostnadene forbundet med undervisning og veiledning og ikke bare i forhold til avlagte studiepoeng (jfr. pkt. 2.3 og 3.1).

Tiltak:

- Forskerforbundet vil ta opp krav om ressurser til kvalitetsreformen i sine notater og kommentarer til RNB 2004 og i forslag til statsbudsjett for 2005 (jfr. pkt. 2.1).
- Forskerforbundet vil arbeide for at nettobudsjetterte institusjoner får kompensasjon for reell lønnsvekst.
- Forskerforbundet vil ta opp behovet for å opprettholde en stor basiskomponent i forbindelse med sine innspill om endringer i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

3.4 ANDRE AKTUELLE SAKER

Forskerforbundet vil i løpet av 2004 arbeide med andre aktuelle saker. Forbundet vil også uttale seg om stortingsmeldinger og innstillinger som ikke er nevnt i det foregående. Saker av spesiell interesse for Forskerforbundets lokallag og foreninger vil bli forelagt disse til uttalelse.

4 LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

Forskerforbundets mål i perioden 2004 – 2006 er:

- **Lønnsnivået i sektoren skal avspeile de ansattes utdanning, kompetanse og ansvar.**
- **Lønnsnivået, arbeidsvilkårene og stillingsstrukturen skal virke fremmende på nyrekruttering og muligheten for å beholde høy kompetanse i forskning og høyere utdanning.**
- **Stillingsvern og pensjonsrettigheter skal sikre forutsigbare og trygge vilkår.**
- **De ansattes medbestemmelse må opprettholdes.**

For å bidra til å realisere disse målene har Forskerforbundet trukket frem følgende oppgaver med tilhørende tiltak som det vil være særlig aktuelt å arbeide med i 2004.

4.1 LØNN

4.1.1 Tariffoppgjørene 2004 – aktuelle utfordringer

Oppgaver:

Statssektoren

Ved mellomoppjøret 2003 i statssektoren ble partene enige om å gi verken sentrale eller lokale tillegg. Dette har ført til minimale størrelser for overheng og lønnsglidning, og det forventes derfor at den disponible økonomiske rammen for hovedtariffoppjøret 2004 blir vesentlig større enn ved de siste årenes tariffoppgjør.

Når det gjelder innretningen på oppjøret vil Forskerforbundet, i tråd med Akademikernes lønnspolitikk, arbeide for at det blir gitt betydelige tillegg til lokale forhandlinger. Tendensene fra hovedtariffoppjøret i 2002, samt utviklingstrekkene i den statlige forvaltningen med større vekt på delegering og desentralisering, tilsier også at den lokale lønnsdannelsen vil bli høyt prioritert fra arbeidsgiversiden.

Større lokale potter betyr at en lokalt kan legge vekt på flere elementer i den lokale lønnsdannelsen enn de tradisjonelle individuelle tilleggene. En stor lokal pott på mer enn halvparten av den disponible lønsmassen bør gi rom for lokale justeringsoppgjør, som for eksempel etablering av lokale særavtaler om kvalifikasjonsopprykk.

Større lokal lønnsdannelse innebærer også klart større utfordringer for våre lokale tillitsvalgte som skal føre forhandlingene. Forskerforbundet sentralt må i en slik situasjon ha et apparat som er i stand til å betjene våre lokale tillitsvalgte på alle stadier av forhandlingene.

Dersom Hovedtariffoppjøret munner ut i den tradisjonelle tredeling av disponibel lønnsmasse med tilnærmet like store avsetninger til tabelltillegg, sentrale justeringer og lokale forhandlinger, må vi prioritere å få til like prosentvise tillegg på lønnstabellen, samt utarbeide justeringskrav i tråd med de signalene vi har fått gjennom Landsrådet, tariffkonferansen i desember 2003 og høringsrunden til lokallag og lokalforeninger i statssektoren.

Uansett må vi i enhver situasjon under forhandlingsløpet kunne manøvrere på en måte som gjør at Forskerforbundets medlemmer får optimal uttelling ved tariffoppjøret.

Kvalitetsreformen

Forskerforbundet vil i 2004 videreføre arbeidet med å kartlegge virkningene av kvalitetsreformen, og søke å dokumentere hvilke endringer reformen har skapt for arbeidssituasjonen til medlemmene våre året etter at den ble innført. Ikke minst er det viktig å kartlegge om innføringen av reformen har ført til reduksjoner i FoU-innsatsen. Er dette tilfelle, må vi aktivt arbeide for å rette opp misforholdet. Vi må dessuten sikre oss at avtalt ekstraarbeid for vitenskapelig personale blir honorert i henhold til særavtalens regler, og at pålagt overtidsarbeid for ikke-vitenskapelig personale blir betalt i henhold til hovedtariffavtalens fellesbestemmelser.

Kommunal og privat sektor (KS-sektoren, HSH-området, Abelia-området og NAVO-områdene)

I kommunal og privat sektor føres alle forhandlingene, med unntak for de fleste museene i HSH-området (som legger til grunn resultatet fra det statlige tariffoppgjøret), lokalt. Innenfor disse områdene vil vi styrke det sentrale støtteapparatet i form av skolering av tillitsvalgte, rådgivning under forhandlingene, samt utsending av informasjonsmateriell og statistikk.

Innenfor Abelia og det tradisjonelle NAVO-området (med bl.a. Forskningsrådet, UNIFOB og NIFU) viser erfaringene fra tidligere forhandlinger at gode forberedelser lokalt, samt godt grunnlagsmateriale fra Forskerforbundet sentralt, gir best uttelling. En viktig oppgave blir derfor å styrke kontakten mellom lokallagene og Forskerforbundet sentralt forut for og under forhandlingene.

I kommunal sektor og innenfor sykehussektoren (NAVO-Helse) har vi god erfaring med at all lønnsdannelse de siste årene har skjedd lokalt, og ser dette i sammenheng med at lønnsnivået i disse virksomhetene tidligere har vært svært lavt, samt at vi har drevet en aktiv veiledning forut for og under forhandlingene. Det blir viktig å nyttiggjøre oss disse erfaringene ved oppgjøret i 2004.

Den samme positive lønnsutviklingen gjelder for de museumsansatte i HSH som før 2002 fulgte det kommunale lønssystemet, men som nå følger systemet i staten. For disse vil et godt oppgjør i staten gi god uttelling. For de få museene innen HSH-området hvor all lønnsdannelse skjer lokalt, har vi derimot registrert store problemer med å få gjennomført forhandlingene tilfredstillende, og dessuten en viss misnøye med resultatene. Her kreves det en aktiv oppfølging fra Forskerforbundet sentralt.

Tiltak:

- Dersom resultatet av hovedtariffoppgjøret i staten munner ut i en forholdsmessig stor lokal pott, vil Forskerforbundet styrke opplæringen med hensyn til lokale lønnsforhandlinger, intensivere den direkte veiledning og utarbeide skriv om anbefalte lønnssetninger, mulige justeringskrav og aktuelle særavtaler om kvalifikasjonsopprykk og karrierestiger.
- Forskerforbundet vil kartlegge virkningen av kvalitetsreformen med sikte på å sette inn aktuelle fremstøt for å forsvare etablerte rettigheter til FoU, samt sørge for at alle ekstrabelastninger og overtidsarbeid blir honorert i henhold til lov- og avtaleverk.
- I privat sektor vil Forskerforbundet ta initiativ overfor Abelia med sikte på å få til en lønnsdannelse som harmonerer med de intensjonene som er nedfelt i overenskomsten mellom Forskerforbundet og Abelia.

- Forskerforbundet vil gjennomføre lønnsundersøkelser innenfor kommunal sektor og i alle tariffområdene innenfor privat sektor, og utarbeide aktuelt informasjonsmateriell til bruk i forhandlingene.
- Alle lokallag innenfor privat sektor vil få tilbud om å ha formøter/telefonkontakt med Forskerforbundet sentralt for å drøfte strategi og lønnskrav.
- Hvert enkelt lokallag innenfor NAVO-tradisjonell og ved de museene i HSH som ikke følger statsoppgjøret vil bli invitert til planleggingsmøter med Forskerforbundet sentralt.

4.2 ARBEIDSVILKÅR

4.2.1 Stillingsstruktur – kompetanseopptrykk – karriereutvikling

Oppgaver:

Forskerforbundet vil arbeide med å forsvare de etablerte ordningene med kompetanseopptrykk til forsker 1109/førsteamanuensis/førstelektor og til professor/forsker 1183. I og med at opprykksordningene til toppstillingene stadig kommer under press, er det viktig å synliggjøre den positive virkningen opprykksordningene har hatt både i rekrutteringsperspektiv og i likestillingssammenheng.

Når det gjelder den nye stillingen som undervisningsdosent, mener Forskerforbundet at stillingstittelen bør endres til dosent, og at det dessuten bør etableres en ordning med kvalifikasjonsopptrykk til stillingen. I denne sammenheng vil det også være naturlig å videreføre arbeidet med å få til en opprykksordning til forsker 1110. Dersom det sentralt ikke lar seg gjøre å få til disse opprykksordningene, bør vi alternativt arbeide for at man lokalt får etablert opprykksordningene gjennom særavtaler.

Forskerforbundet vil også drøfte med Meteorologforeningen spørsmålet om å få etablert en opprykksstilling over statsmeteorolog.

Når det gjelder administrative, bibliotekfaglige og tekniske stillinger, samt kliniske ernæringsfysiologer, vil Forskerforbundet gå inn for at man i utarbeidelser og revisjoner av lokale lønnspolitikker får etablert stillings- og karrierestrukturer.

Tiltak:

- Ved et eventuelt justeringsoppgjør i 2004 vil Forskerforbundet fremme krav om å endre stillingsbetegnelsen undervisningsdosent til dosent, samt fremme krav om etablering av opprykksordning til denne stillingen og fra forsker 1109 til forsker 1110.
- Forskerforbundet vil ta opp med Meteorologforeningen spørsmålet om å få etablert en opprykksstilling over statsmeteorolog.
- Forskerforbundet vil arbeide for at det lokalt etableres gode stillings- og karrierestrukturer for ansatte i administrative, tekniske og bibliotekfaglige stillinger, samt kliniske ernæringsfysiologer.

4.2.2 Seniorpolitikk og pensjon

Oppgaver:

Seniorpolitikk vil også i 2004 være et sentralt tema ved kurs i Forskerforbundets regi. I og med at lønns- og personalpolitikk utarbeides lokalt, blir det viktig å sørge for at våre tillitsvalgte har tilstrekkelig kunnskap om seniorpolitikk, og ulike seniorpolitiske tiltak som kan gjennomføres lokalt, herunder muligheten til redusert arbeidstid og til ordninger med seniorstipend.

Pensjonskommisjonens innstilling vil foreligge i midten av januar 2003. Forskerforbundet vil sette seg grundig inn i alle sider av kommisjonens forslag, og utrede hvilke konsekvenser forslagene vil få for ansatte i forskning og høyere utdanning. På grunnlag av de signalene som er kommet om kommisjonens forslag ser det ut som om både AFP-ordningen, den tredveårige opptjeningstiden, samt bruttopensjonene i offentlig sektor blir foreslått opphevet. Forskerforbundet vil forsvare disse ordningene.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil arrangere et eget kurs om seniorpolitikk i begynnelsen av mars 2004, og vil dessuten informere om seniorpolitiske tiltak på sentrale og lokale kurs og samlinger i forbundets regi.
- Pensjonskommisjonens forslag vil bli et av temaene på Forskerforbundets strategikonferanse i februar, og vil også bli behandlet på Landsrådet i mars.
- Forskerforbundet vil avgi en egen høringsuttalelse til Pensjonskommisjonens forslag.

4.2.3 Lov- og avtaleverk

Oppgaver:

Innstillingen fra det regjeringsoppnevnte arbeidslivslovutvalget (ALLU) som bl.a. skal søke å harmonisere tjenestemannslovens og arbeidsmiljølovens regler om stillingsvern, vil foreligge i februar 2004. De foreløpige signalene fra utvalget tyder på at stillingsvernet i staten vil bli foreslått svekket og at det åpnes for større adgang til midlertidig tilsetning i privat og kommunal sektor. Selv om Akademikerne har vært representert i utvalget, må Forskerforbundet stå helt fritt i sine innspill til de ulike forslagene fra ALLU. Forbundet er negativ til forslag om å svekke stillingsvernet, og viser i denne forbindelse til resolusjonen mot midlertidig tilsetning som ble enstemmig vedtatt på Forskerforbundets representantskapsmøte i 2003.

I og med at innstillingen fra ALLU vil bli svært omfattende, finner vi det naturlig å begrense høringsrunden internt i forbundet til de forslagene i innstillingen som berører våre medlemmer spesielt.

Forskerforbundet har fått signaler om en økende bruk av midlertidig tilsetning i forbindelse med den nye adgangen i UH-lovens §30 til å kunne tilsette forskere midlertidig på prosjekt. Det vil bli en oppgave å kartlegge omfanget av bruken.

Særavtalen for vitenskapelige stillinger ved universiteter og høyskoler er et nødvendig redskap for å sikre at avtalte ekstrabelastninger blir honorert time for time, ikke minst i lys av de nye kravene som Kvalitetsreformen stiller personalet overfor. Vi vil forsvare særavtalen, og

gå mot en hver svekkelse av disse avtalefestede rettigheter. I samme forbindelse må vi sikre at de ekstrabelastningene som administrativt, teknisk og bibliotekfaglig personale får som følge av reformen ikke går ut over grensene for overtid i arbeidsmiljøloven (jfr. pkt. 4.2.1 og 4.2.4).

Tiltak:

- Forslagene fra ALLU vil bli sendt ut på høring til alle lokallag og foreninger.
- Forslagene fra ALLU vil bli presentert og drøftet på den felles strategikonferansen i februar 2004 og vil bli tema på Landsrådets møte i mars 2004.
- Forskerforbundet vil utarbeide en egen høringsuttalelse til de viktigste forslagene fra ALLU.
- Forskerforbundet vil gjennomføre en undersøkelse av omfanget av midlertidig prosjektilsetting etter UH-lovens §30.
- Forskerforbundet vil gå mot en opphevelse eller svekkelse av særavtalen for vitenskapelig ansatte.
- Forskerforbundet vil i skriv til lokallagene ved universitetene og høyskolene be om at de ekstrabelastningene som følger av kvalitetsreformen blir honorert i tråd med lov og avtaleverk.

4.2.4 Tid til forskning, faglig egenutvikling og oppdatering

Oppgaver:

Som nevnt under pkt. 4.2.1 blir det viktig å sikre at de endringene i undervisnings- og evalueringsformer som kvalitetsreformen forutsetter, ikke går på bekostning av etablerte rettigheter og plikter til forskning, samt nødvendig tid til FoU.

En viktig oppgave i denne sammenhengen blir å informere om grunnlaget for rettighetene slik de er nedfelt i referat til særavtalen for vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler, samt i Stortingets forutsetninger for organiseringen av sektoren. I tillegg vil vi redegjøre for konsekvensene av de endringene som ble gjort ved revisjonen av særavtalen i 1999.

På tross av at hovedregelen for vitenskapelige tilsetninger ved høyere utdanning skal være i kombinerte stillinger, konstaterer Forskerforbundet at det lyses ut en rekke rene undervisningsstillinger i sektoren. Denne praksisen vil vi gå imot.

Som en etappe i målsetningen om å få etablert en individuell rett og plikt til egeninitiert forskning og faglig egenutvikling på 25% ved statlige høyskoler, statlige og private forskningsinstitutter samt museer, bør vi søke å få avtalefestet den individuelle retten, men uten å kvantifisere omfanget. Ved høyskolene og forskningsinstituttene bør vi forsøke å få dette til gjennom lokale særavtaler. På museene, spesielt de institusjonene med få vitenskapelig ansatte, vil det antakelig være mer naturlig å nedfelle retten i de individuelle arbeidsavtalene. Ved høyskolene bør det arbeides for å få etablert forskningsterminer av kortere eller lengre varighet.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil utarbeide en orientering om rettigheter til FoU og ekstrabetaling i henhold til særavtalens regler.
- Forskerforbundet vil gjennomføre en spørreundersøkelse for å kartlegge omfanget av tilsetting i rene undervisningsstillinger, og vurdere hvilke tiltak som kan begrense omfanget.
- Forskerforbundet vil i skriv til lokallagene ved de statlige høyskolene og forskningsinstituttene komme med forslag til hvorledes en bør gå frem for å få avtalefestet en individuell rett og plikt til egeninitiert forskning og faglig egenutvikling i lokale særavtaler, herunder muligheten til å etablere ordninger med forskningstermin og muligheten til å få delta på faglige kurs og seminarer.
- Forskerforbundet vil i skriv til lokallag ved museene komme med forslag til hvorledes en kan gå frem for å få avtalefestet en individuell rett og plikt til forskning gjennom særavtaler eller individuelle arbeidsavtaler.

4.2.5 Rekruttering

Oppgaver:

I 2004 vil Forskerforbundet legge vekt på tiltak som kan fremme målsetningen om å rekruttere de beste og mest motiverte kandidatene til stillinger innen forskning og høyere utdanning. Vi må her arbeide for at målsetningene fra forskningsmeldingen og senere rekrutteringsmeldingen om økning i antall stipendiatstillinger blir fulgt opp i praksis.

En kartlegging av rekrutteringssituasjonen og sammenligning med tidligere rekrutteringsundersøkelser kan gi oss en pekepinn om utviklingstrekkene.

Når det gjelder rekrutteringsstillinger som stipendiat og postdoktor, må vi fremme tiltak som sikrer at gjennomføringen av tilsetningsperioden blir mest mulig effektiv, og at flest mulig stipendiater klarer å ta doktorgraden på normert tid.

I og med at retningslinjene for stipendiater ble revidert i 2003, og det derfor er begrenset hva man kan få til av tiltak sentralt, vil mye av arbeidet for stipendiatene måtte skje lokalt. God veiledning og oppfølging, samt gode avlastningsordninger vil her være aktuelle stikkord.

Når det gjelder stipendiatenes lønnsvilkår, vil Forskerforbundet arbeide for å sikre at de stipendiatene som går fra en høyere lønnet stilling får beholde sin opprinnelige lønn i stipendiatperioden. Ved flere høyskoler og forskningsinstitutter er det etablert ordninger med at institusjonene selv betaler differansen mellom stipendiatlønn og gammel lønn. Vi vil arbeide for at slike ordninger avtalefestes lokalt ved de institusjonene som i dag ikke har denne ordningen.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil i brev til UFD minne om opptrappingsplanen for antall stipendiatstillinger, og i denne sammenhengen også understreke viktigheten av å få til en avskrivningsordning på 50.000 kroner av studielånet ved fullført stipendiatperiode.

- Forskerforbundet vil gjennomføre en ny rekrutteringsundersøkelse for å kartlegge antall kvalifiserte søkere til vitenskapelige stillinger ved en del utvalgte institusjoner, og samtidig undersøke om institusjonene har iverksatt egne tiltak for rekruttering i tråd med forutsetningene i rekrutteringsmeldingen.
- Forskerforbundet vil i skriv til lokale tillitsvalgte be dem om å være oppmerksom på stipendiatenes arbeidsforhold ved å overvåke at alle får den veiledning og oppfølging de har krav på, samt å ta initiativ til at virksomhetene aktivt sørger for å sikre gode barnehageordninger. Vi vil også be de tillitsvalgte sikre at stipendiater med hyppige sykdomsfravær eller fravær på grunn av barns sykdom får en nødvendig forlengelse av stipendiatperioden.
- Forskerforbundet vil ta initiativ til at det etableres særavtaler som sikrer at stipendiater som går fra høyere lønnet stilling, får beholde sin opprinnelige lønn i stipendiatperioden

4.2.6 Medbestemmelse – omstillinger

Oppgaver:

Endringene i UH-loven i 2002 har resultert i at en rekke kollegiale organ er blitt avviklet i løpet av 2003. Den medbestemmelsen som tidligere ble forvaltet gjennom slike organ, må nå ivaretas gjennom medbestemmelsesordningene i Hovedavtalen. En viktig oppgave blir å følge opp at intensjonene i lovforarbeidene til UH-lovens §4, nr. 4 om ikke å svekke de ansattes innflytelse, blir ivaretatt.

De siste årene har vært preget av kontinuerlige omstillingsprosesser i ulike former innenfor alle sektorer i arbeidslivet, og Forskerforbundet har brukt store deler av sin kapasitet både lokalt og sentralt til å følge opp prosessene. Virkningen av en rekke prosesser som ble startet i 2002 og tidligere har dessuten krevd stor innsats i 2003. Ikke minst har omstillingene utløst en rekke individuelle saker hvor berørte medlemmer har hatt behov for betydelig bistand.

Arbeidet med omstillingsprosesser vil også i 2004 bli en av våre mest prioriterte oppgaver, og kampen for å sikre våre tillitsvalgte tilstrekkelig tid og ressurser til å ivareta medlemmenes interesser i omstillingsprosesser, vil stå helt sentralt i forbundet. En god og solid opplæring av tillitsvalgte vil være helt nødvendig for å kunne møte utfordringene på best mulig måte, og derfor vil vi ved Hovedtariffoppgjøret 2004 prioritere å forsvare omfanget av dagens OU-ordning i staten. Vi vil også arbeide for at ordninger med OU-midler gjøres gjeldende i alle andre sektorer hvor forbundet har medlemmer.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil fortsatt arbeide for at omfanget av medbestemmelsen ved universiteter og høyskoler ikke svekkes som følge av lovendringene i 2002, og vil i denne sammenheng spesielt påpeke nødvendigheten av å avsette nødvendig tid og ressurser til tillitsvalgtarbeid.
- Forskerforbundet vil til enhver tid sikre at alle omstillingsprosesser følges opp på best mulig måte både lokalt og sentralt, og at alle berørte enkeltmedlemmer får god individuell bistand og oppfølging. Vi vil kontinuerlig innhente opplysninger om hvorledes omstillingsprosessene gjennomføres lokalt.

- Forskerforbundet vil arbeide for at den sentrale omstillingsavtalen får en bedre og fyldigere mal for aktuelle tiltak
- Forskerforbundet vil forsvare den eksisterende OU-ordning i staten, og arbeide for ordningen med OU-midler også gjøres gjeldende i de andre sektorer hvor vi har medlemmer.

4.2.7 Likestilling

Oppgaver:

Forskerforbundet har gjennom representasjonen i Akademikernes likestillingsutvalg vært med på å utvikle Akademikernes policydokument om likestilling. En viktig oppgave blir å spre kunnskap om dette dokumentet, og å arbeide for at det aktivt tas i bruk..

Forskerforbundet vil ellers fortsette arbeidet for å få til en økning av kvinneandelen i vitenskapelige stillinger, og spesielt i toppstillinger. I og med at det ikke lenger vil være mulig å forbeholde enkelte vitenskapelige stillinger for kvinner, må vi vurdere andre virkemidler for å få opp kvinneandelen. Aktuelle virkemidler kan være å gi kvinner bedre forskningsmuligheter gjennom reduserte undervisnings- og administrasjonsoppgaver, samt å sikre gode barnehageordninger. Slike ordninger må etableres gjennom lokale handlingsplaner for likestilling. Forskerforbundet mener at det er viktig å synliggjøre handlingsplanene slik at gode tiltak ved enkelte institusjoner kan gi innspill til tilsvarende tiltak i andre virksomheter.

Forskerforbundet har gjennom medieoppslag (bla. i tilknytning til en undersøkelse ved Universitetet i Oslo) og ved kontakt med medlemmer, registrert at bruken av kallelser (i stedet for åpne utlysninger) til stillinger ved universiteter og høyskoler har hatt en negativ effekt når det gjelder å øke kvinneandelen. I særlig grad gjelder dette kallelser til professor II-stillinger. Forbundet mener at ordningen med kallelser bør begrenses til et absolutt minimum, i tråd med lovens forutsetninger, og bør vurdere aktuelle tiltak om dagens negative trend fortsetter.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil informere om Akademikernes policydokument for likestilling på samlinger, kurs og konferanser, og bidra til at Akademikernes likestillingspolitikk også blir realisert i praksis.
- Forskerforbundet vil være bevisst på likestillingsaspekter i forbindelse med våre høringsuttalelser.
- Forskerforbundet vil samle inn og sørge for at lokale handlingsplaner for likestilling gjøres kjent gjennom forbundets hjemmeside.
- Forskerforbundet vil vurdere eventuelle tiltak mot den utstrakte bruken av kallelser til vitenskapelige stillinger.

4.2.8 Immaterielle rettigheter

Oppgaver:

Når det gjelder oppfølgingen av endringene i arbeidstakeropphinnerloven, vil Forskerforbundet arbeide for at forskeren som et minimum får en tredjedel av utbytte ved kommersialisering av forskningsresultater, og at minimum en tredjedel tilfaller forskerens fagmiljø.

Forskerforbundet har registrert at flere virksomheter allerede har eller er i ferd med å etablere retningslinjer om fordeling av kommersialiseringsgevinster, og forbundet vil samle inn disse lokale retningslinjene.

Forskerforbundet vil følge opp innstillingen fra det såkalte immaterialrettsutvalget om opphavsrettslige problemstillinger ved universitetene og høyskolene. Dette utvalget har på oppdrag fra Universitets- og høyskolerådet vurdert andre sider av de ansattes opphavsrettigheter enn de som er ivare tatt gjennom kopieringsavtaler med Kopinor. Spesielt gjelder dette elektronisk publisering og produksjon av digitale læremidler. Forskerforbundet vil i dette arbeidet legge spesiell vekt på å forsvare forskernes ideelle rettigheter og deres faglige omdømme. Forskerforbundet vil arbeide for at opphavsmannens verk ikke utnyttes på annen måte enn den arbeidsavtalen forutsetter, med mindre det foreligger særskilt samtykke fra opphavsmannen. Vi viser i denne forbindelse til Forskerforbundets vedtatte politikk på opphavsrettens område (Skriftseriens nr. 2/2000).

Vi vil aktivisere Forskerforbundets opphavsrettsutvalg, og gjennom utvalget forberede et notat om våre synspunkter til immaterialrettsutvalgets innstilling.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil samle inn lokale retningslinjer om kommersialisering av forskningsresultater, og spre informasjon om retningslinjene på våre hjemmesider.
- Forskerforbundet vil følge utviklingen ved de enhetene ved institusjonene som skal ivareta kommersialisering av forskningsresultater, med spesielt fokus på forvaltningen av opphavsrettighetene.
- Forskerforbundet vil utarbeide et eget notat med forbundets synspunkter på innstillingen fra immaterialrettsutvalget.

5 ORGANISERING OG STYRING AV FORSKNINGS- OG HØYERE UTDANNINGSINSTITUSJONER

Forskerforbundets mål i perioden 2004 – 2006 er:

- **Høyere offentlige utdanningsinstitusjoner skal organiseres på en måte som sikrer offentlig ansvar og institusjonenes autonomi.**
- **Statlige og private forskningsinstitutter skal ha en tilknytningsform som er tilpasset instituttene sine rolle og oppgaver.**

For å bidra til å realisere disse målene har Forskerforbundet trukket frem følgende oppgaver med tilhørende tiltak som det vil være særlig aktuelt å arbeide med i 2004.

5.1 ORGANISERING AV FORSKNINGSINSTITUTTENE

Oppgaver:

En hovedoppgave for Forskerforbundet i 2004 vil være å bidra med innspill til forskningsmeldingen som er varslet i 2005 (jfr. pkt. 2.2). Forbundet vil arbeide for at et sentralt punkt i denne blir en forskningspolitisk vurdering av forskningsinstituttene sine plass i det norske forskningssystemet. Det vil være særlig aktuelt å vurdere forskningsinstituttene sine organisering, tilknytningsform og finansiering samt forholdet mellom forskningsinstituttene og universitetene, høyskolene og deres randsonevirksomheter (jfr. pkt. 2.2).

Tiltak:

- Forbundet vil drøfte konkurranseforholdet mellom forskningsinstituttene og andre forskningsutførende virksomheter som universitetene, høyskolene og deres randsonevirksomheter.
- Forbundet vil komme med innspill om disse forholdene til departementets arbeid med forskningsmeldingen.

5.2 TILKNYTNINGSFORM FOR UNIVERSITETENE OG HØYSKOLENE

Oppgaver:

Forskerforbundets hovedoppgave innen høyere utdanning i 2004 vil være å arbeide for at de statlige universitetene og høyskolene organiseres som forvaltningsorgan med lovfestede fullmakter. Forbundet vil i den forbindelse arbeide for at institusjonene normalt har todelt ledelse på øverste nivå og et styre der ingen gruppering har flertall alene. Forbundet vil videre arbeide for at felles lov for statlige og private institusjoner sikrer private, akkrediterte institusjoner en organisering som gir reell medbestemmelse for ansatte og studenter, innsyn i beslutninger og likeverdige tilsetningsvilkår med statlige institusjoner.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil uttale seg til Utdannings- og forskningsdepartementet om innstillingen fra Ryssdal-utvalget.
- Forbundet vil arbeide for at lokallagene ved universiteter og høyskoler påvirker og deltar i utformingen av institusjonenes høringsuttalelser om Ryssdal-utvalgets innstilling.
- Forbundet vil samarbeide med andre organisasjoner og utveksle uttalelser og kommentarer til innstillingen.
- Forskerforbundet vil arrangere og delta på møter og seminarer om Ryssdal-utvalgets innstilling.
- Forskerforbundet vil følge opp og komme med innspill til departementets videre arbeid med felles lov.
- Forskerforbundet vil kommentere og følge opp departementets forslag til Stortinget om felles lov.

5.3 STYRING OG LEDELSE I UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN

Oppgaver:

De statlige universitetene og høyskolene har med de siste endringene i lov om universiteter og høyskoler fått frihet til selv å bestemme intern organisering og styringsstruktur. Institusjonene har utnyttet denne friheten fullt ut. Forskerforbundet har støttet dette, men er samtidig opptatt av at institusjonene i dette arbeidet følger lov- og avtaleverket. Erfaringene viser at mulighetene for medvirkning og innflytelse vanskeliggjøres ved avvikling av kollegiale organer, og forbundet går derfor inn for at slike organer opprettholdes dersom et flertall av de ansatte selv ønsker det.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil fortsette kartleggingen av institusjonenes valg av intern organisering og styringsstruktur.
- Forskerforbundet vil arbeide for at departementet behandler sakene om eventuelle avvik fra lovverket som forbundet tok opp med departementet i 2003.

6 VIRKEMIDLER

Forskerforbundets arbeid knyttet til organisasjon, informasjon og samfunnskontakt er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å kunne realisere forbundets målsettinger innenfor feltene lønns- og personalpolitikk, forsknings- og utdanningspolitikk. En velfungerende organisasjon er en sentral forutsetning for at Forskerforbundet skal kunne utmeisle en hensiktsmessig politikk for å påvirke og få gjennomslag for aktuelle saker, og for at medlemmene skal få den nødvendige bistand. En høy organisasjonsprosent gir forbundet større legitimitet og økt økonomisk handlefrihet.

Skal Forskerforbundet få gjennomslag for sine saker, må forbundet engasjere seg sterkt i samfunnsdebatten med et klart og tydelig budskap. Aktiv markedsføring, profilering og medieeksponering er her en nøkkel. Forskerforbundet opererer imidlertid ikke i et vakuum. Et utstrakt samarbeid og alliansebygging med andre aktører vil også være viktig for å oppnå resultater.

Forskerforbundets mål i perioden 2004 – 2006 er:

- **Videreutvikle Forskerforbundet som den største og mest innflytelsesrike fagforeningen for ansatte i forskning og høyere utdanning.**
- **Opprettholde Forskerforbundet som den ledende samfunnsaktøren og den toneangivende interesseorganisasjon innenfor forbundets arbeidsområde.**
- **Styrke Forskerforbundets arbeid for medlemmenes beste, og gi det enkelte medlem den nødvendige bistand og service.**
- **Styrke Forskerforbundets resultatoppnåelse innenfor lønns-, forsknings- og utdanningspolitikk gjennom aktiv markedsføring, profilering og medieeksponering.**

For å bidra til å realisere disse målene har Forskerforbundet trukket frem følgende oppgaver med tilhørende tiltak som det vil være særlig aktuelt å arbeide med i 2004.

6.1 ORGANISASJON

6.1.1 Organisering av Forskerforbundet

Oppgaver:

Forskerforbundets lokallag utgjør fundamentet i forbundets organisasjon. Det er et mål å skule styrke lokallagenes rolle som aktive premissleverandører i Forskerforbundets politikk- og strategiutvikling – særlig i det lønnspolitiske arbeidet – i tillegg til arbeidet rettet inn mot egen arbeidsplass. Likeledes vil det være viktig å styrke formidlingen av Forskerforbundets lønnspolitiske målsetninger lokalt overfor institusjonenes ledelse.

En effektiv og slagkraftig organisasjon fordrer videre at de sentrale nivåer, lokallagene og de fagpolitiske foreningene trekker mot de samme målene, og at man i nært samarbeid bidrar til å fremme medlemmenes interesser. Det tilligger Hovedstyret en sentral rolle i utformingen av Forskerforbundets politikk, strategi og prioriteringer. Derfor er det viktig at Hovedstyret fungerer politisk utviklende og styrende. I denne prosessen er kommunikasjon mellom lokallagene, foreningene og Hovedstyret viktig. Landsrådet er en sentral arena i den sammenheng.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil fortsette arbeidet med å legge til rette rutiner for at lokallagene innen den enkelte valgkrets skal kunne holde kontakt med hverandre i forkant av landsrådsmøtene og for å styrke den lokale debatt. Problematiserende saksnotater og oppdaterte kontaktlister vil være nyttig for dette. Sekretariatet vil sende saksnotatene til alle lokallagene slik at disse kan komme med innspill til de respektive lokallagene som representerer valgkretsen i Landsrådet.
- Forskerforbundet vil legge vekt på å formidle hva som er forbundets aktuelle strategiske og politiske saker og hvordan lokallagene kan formidle dette videre til medlemmer og lokal arbeidsgiver. Forskerforbundets sentrale informasjonsarbeid, kursvirksomheten og besøksrunden til lokallagene blir her viktig.
- Forskerforbundet sentralt legger opp til å videreføre den målrettede besøksrunden til aktuelle lokallag for å drøfte problemstillinger i tilknytning til det lokale arbeidet, og aktuelle saker som eksempelvis arbeidslivslovutvalget og pensjonskommissjonen.
- Forskerforbundet vil arrangere et møte for lokale sekretariatsansatte og hovedtillitsvalgte ved de største lokallagene med sikte på erfaringsutveksling om det lokale tillitsvalgtarbeidet samt informasjonsutveksling mellom sentralt og lokalt nivå.
- Forskerforbundet vil utarbeide nye rutiner knyttet til regnskap for lokallagenes driftsmidler, samt for tildelte prosjektmidler og reisestøtte.
- Forskerforbundet vil utarbeide et nytt opplæringshefte i lokale lønnsforhandlinger i statlig sektor i forbindelse med tariffoppgjøret 2004. Dette vil distribueres blant lokallagene på statlig sektor, samt sendes nye tillitsvalgte sammen med det generelle velkomstskrivet etter hvert som lokallagene melder om nyvalg.
- Forskerforbundet tok i bruk ny versjon av WinOrg og WinOrg portal i 2003. Lokallagene vil følges opp med oppfordring til å benytte systemet og opplæring i rutinene, slik at medlemsregisteret til enhver tid er mest mulig oppdatert. Brukerveiledning er nå lagt ut i WinOrg portal. I tillegg vil det arrangeres eget opplæringskurs.

6.1.2 Rekruttering av medlemmer

Oppgaver:

Forskerforbundets innflytelse har nær sammenheng med antallet medlemmer. En høy organisasjonsprosent gir økt legitimitet og større økonomisk handlefrihet. Fjorårets tendens til noe redusert medlemsvekst gjør at rekruttering av nye medlemmer skal prioriteres enda høyere. Videre er det en selvsagt målsetting at Forskerforbundet gjennom sitt arbeid sikrer at organisasjonen beholder allerede rekrutterte medlemmer.

Tiltak:

- Forskerforbundet vil utarbeide en strategi for gjennomføring av målrettede rekrutteringskampanjer.

- Forskerforbundet vil følge opp arbeidet med å etablere lokalt tilpassede rekrutteringsstrategier i lokallagene på basis av tidligere utsendt idénotat. Alle lokallag er oppfordret til å utvikle en lokalt tilpasset rekrutteringsstrategi og sekretariatet vil følge opp lokallagene i dette arbeidet. Eksempler på lokale rekrutteringskampanjer skal presenteres på ekstranett. Rekruttering vil også være et viktig tema på Forskerforbundets kurs, samt på besøksrundten til lokallagene.
- Forskerforbundet vil gjennomføre en spørreundersøkelse blant nye og tidligere medlemmer for å avdekke hvorfor og hvordan man er blitt medlem, og tilsvarende grunner for utmelding. Undersøkelsen vil være et viktig verktøy i arbeidet for et mest mulig målrettet rekrutteringsarbeid både sentralt og lokalt.
- Forskerforbundet vil utarbeide statistikk over medlemsutvikling fordelt på perioder og lokallag og jevnlig presentere dette på forbundets hjemmesider. Lokallag med lav eller negativ medlemsutvikling skal kontaktes for å vurdere årsaker og om spesielle tiltak bør settes i verk.
- Forskerforbundet vil prioritere rekruttering av stipendiater, med henvisning til lavere kontingentsats, egen fornyet rekrutteringsbrosjyre som sendes aktuelle lokallag og særskilt seminar for gruppen. Videre må Forskerforbundets handlingsplan for stipendiatarbeidet gjøres kjent og stipendiatene må selv involveres i arbeidet.
- Forskerforbundet vil i løpet av våren og på nytt til høsten gjenta tilbudet om profileringsartikler til lokallagene. Det vil utarbeides profileringsplakater til bruk på institusjonene.

6.1.3 Medlemsfordeler

Oppgaver:

Det er viktig at de medlemsfordelene som Forskerforbundet tilbyr, som forsikrings- og banktjenester, framstår som attraktive.

I denne forbindelse har Forskerforbundet etablert et eget forsikringskontor og framforhandlet nye forsikringsordninger for medlemmene. Fra og med 1. april 2003 ble det iverksatt en ordning med obligatorisk gruppelivsforsikring med reservasjonsrett, samt gitt tilbud om nye frivillige forsikringer. Det er i den forbindelse igangsatt månedlige forsikringstrekk sammen med medlemskontingenten. Det vil være viktig for forbundet at disse ordningene blir gjort kjent for potensielle og eksisterende medlemmer på en god måte, samt at det internt etableres gode datasystemer og rutiner for å håndtere de nye forsikringsordningene.

Tiltak:

- Det må holdes tett kontakt med BAFO med sikte på jevnlig evalueringer av hvordan ordningen fungerer. Det vil videre være viktig med tett oppfølging av trekkinstansene. Siden dette er en ny ordning, må det også i 2004 følges nøye med hvordan tilbudet mottas blant medlemmene både når det gjelder obligatoriske og frivillige forsikringer. Det foretas en prissammenligning etter 1. halvår.
- Forskerforbundet vil foreta en gjennomgang av hvordan ordningen med tilbud om medlemsrabatt på advokattjenester fungerer.

- Forskerforbundet vil foreta en ny vurdering av banktilbudet til våre medlemmer med sikte på å kunne gi et mer fordelaktig tilbud.

6.1.4 Kurs

Oppgaver:

Arbeidet med å utvikle Forskerforbundets kursopplegg har pågått i flere år, og forbundet vil i 2004 fortsette dette arbeidet. Forskerforbundet er avhengig av å ha engasjerte og godt skolerte tillitsvalgte. Opplæringen av tillitsvalgte må derfor holde høy kvalitet gjennom et aktuelt, profesjonelt og fleksibelt kursopplegg som er godt nok til å sette dem i stand til å løse sine oppgaver. Bruk av sektorvise samlinger med en stor grad av erfaringsutveksling er viktig i denne forbindelse. Det vil videre legges økt vekt på bruk av eksterne forelesere på videregående kurs og spesialkurs.

Tiltak:

- Arbeidsgruppen i sekretariatet som har arbeidet med å endre kursopplegget, fortsetter arbeidet i 2004. Kursopplegg med program og kursmateriell vil bli justert blant annet på grunnlag av evaluering av avholdte kurs, innspill fra lokallagene vedrørende kurstilbudet 2004 og synspunkt fremkommet i organisasjonsevalueringen.
- Det utarbeides en veiledning for lokale kursarrangører som distribueres til lokallagene og legges ut på ekstrasettet.
- Det foretas en kartlegging av deltakelsen på kurs med sikte på direkte henvendelser til lite aktive lokallag.

6.2 INFORMASJON OG SAMFUNNSKONTAKT

6.2.1 Informasjon innen organisasjonen

Oppgaver:

Forskerforbundet vil arbeide for mer synliggjøring av forbundet og forbundets standpunkter overfor egne organisasjonsledd, tillitsvalgte, medlemmer og potensielle medlemmer. Den interne informasjonen skal bidra til at lokallag, foreninger og tillitsvalgte har god kjennskap til Forskerforbundets politikk, prioriterte arbeidsoppgaver og resultater slik at hele organisasjonen kan arbeide mot de samme målene.

Tiltak:

- Forskerforbundets nye grafiske profil skal i løpet av 2004 tas i bruk på alt materiell fra forbundet. Lokallag og foreninger tilbys å bruke den nye profilen på eget materiell.
- Forskerforbundets hjemmesider skal oppgraderes med ny grafisk profil og ny versjon av publiseringsverktøy. Lokallag og foreninger tilbys muligheten til å lage egne nettsider innenfor Forskerforbundets publiseringsløsning.
- Forskerforbundets hjemmesider skal videreutvikles som en sentral informasjonskilde for eksterne samarbeidspartnere og beslutningstakere.

- Ekstranett for tillitsvalgte skal tas i bruk som kanal for spredning av informasjon til lokallag, foreninger og Hovedstyret, samt utveksling av informasjon lokallagene imellom.
- Forskerforbundet vil fortsette med jevnlig utsending av elektroniske nyhetsbrev til lokallag, foreninger og enkeltpersoner, for å stimulere til økt bruk av forbundets hjemmesider. Nyhetsbrevet skal også distribueres til eksterne samarbeidspartnere.
- Forskerforbundet vil sørge for distribusjon av nye brosjyrer til potensielle medlemmer og andre aktører.

6.2.2 Informasjon til eksterne aktører

Oppgaver:

Forskerforbundet vil videreføre arbeidet med å spre informasjon til egen hovedorganisasjon, andre fagforeninger, politiske myndigheter og samarbeidsorganer i sektoren.

Tiltak:

- Forskerforbundets representanter i Akademikernes styre, seksjonsorganer og nettverk skal aktivt fremme forbundets synspunkter og arbeide for innflytelse på politiske og faglige beslutninger.
- Forskerforbundet skal fremme konkrete innspill i utforming av Akademikernes policydokumenter, levere skriftlige bidrag til Akademikernes representanter i offentlige utvalg mv og besvare relevante høringssaker.
- Forskerforbundet skal bedre informasjonen til samarbeidspartnere gjennom utsending av elektroniske nyhetsbrev.

6.2.3 Medieprofilering

Oppgaver:

Forskerforbundet skal gjennom et positivt mediebilde styrke resultatoppnåelsen innenfor lønns-, forsknings- og utdanningspolitikk. Både hovedstyre og sekretariat skal bidra til å profilere forbundets politikk og synspunkter.

Tiltak:

- Forbundet vil arbeide aktivt for fyldigere presentasjon av forbundet og forbundets synspunkter i aviser, relevante tidsskrift og etermedier. Universitets- og høgskolereformene, pensjon, endringer i arbeidslivslovgivningen og tariffoppgjørene er saker som vil kreve særlig oppmerksomhet.
- Det vil bli arrangert medietreningskurs for lokale tillitsvalgte og etter behov for nye hovedstyremedlemmer.
- Et høyt aktivitetsnivå mht kronikker og leserinnlegg i forbundets navn opprettholdes. Innspillene relateres til aktuelle politiske spørsmål.

- Det skal arbeides for å styrke forbundets rolle som en aktuell og benyttet informant i media om situasjonen i høyere utdanning og forskning.
- Sentralt nivå skal bidra med fakta og bakgrunnsinformasjon som kan brukes av lokale tillitsvalgte i institusjonsaviser og lokale/regionale medier.
- Ordningen med deltidsengasjement av informasjonsrådgiver videreføres.
- Forskningspolitisk seminar og eventuelle andre arrangement utnyttes bedre for også å synliggjøre forbundet i media.
- Opprettholde og om mulig styrke Forskerforums rolle som premissleverandør i den offentlige debatt om aktuelle saker i sektoren.

6.2.4 Samfunnskontakt

Oppgaver:

Forskerforbundet skal arbeide for nærmere kontakt med og påvirkning av politiske myndigheter, råd og styrever i sektoren, institusjonsledelse, andre fagorganisasjoner og studentorganisasjoner.

Tiltak:

- Forbundet skal utarbeide og formidle skriftlige innspill til lov- og meldingsarbeid gjennom flere kanaler. Oppfølging av Ryssdal-utvalget, innspill til forskningsmeldingen, høringsuttalelser om pensjon og ALLU er aktuelle saker.
- Forbundet skal utarbeide innspill til pågående programarbeid i de politiske partiene.
- Forbundet skal bidra til koordinering av synspunkter og opprettelse av allianser med andre aktuelle høringsinstanser.
- Forbundet skal søke representasjon i referansegrupper, nettverk og andre sentrale samarbeidsfora i sektoren.
- Det tas kontakt med statsråder, statssekretærer med sikte på møte om aktuelle saker.
- Styreleder og adm. direktør i NFR inviteres til møte, blant annet for å drøfte forskningsmeldingen.
- Det holdes løpende kontakt med UHR, og leder og generalsekretær inviteres til møte.
- Forbundet skal styrke kontakten med instituttsektoren, både ved møter med representanter for samarbeidsfora og enkeltinstitutter.
- Forskerforbundet skal invitere til møte mellom hovedstyret og KUF-komiteen samt andre aktuelle stortingspolitikere om aktuelle saker.

- Kveldsseminar/frokostmøter om aktuelle temaer arrangeres hvis det er aktuelt og mulig kapasitetsmessig.
- Forskerforbundet deltar som medarrangør av konferanser og debattmøter innen sektoren.
- De tradisjonelle møtene på embetsmannsnivå med hhv Forskningsavdelingen og UH-avdelingen følges opp i løpet av våren.
- Det positive samarbeidet med studentorganisasjonene følges opp med regelmessige møter og koordinering av innspill både mht nasjonale og internasjonale saker av felles interesse.
- Det tas initiativ til et tettere samarbeid med stipendiatorganisasjonene.

6.2.5 Internasjonalt arbeid

Oppgaver:

Forbundet skal sørge for oppdatering av kunnskap om internasjonale utviklingstrekk av betydning for utviklingen i Norge og gjennom støtte til internasjonale organisasjoner også bidra til utvikling og bedre vilkår i andre land.

Tiltak:

- Deltakelse og informasjonsutveksling på nordiske møter. Bidra med statistikk og aktuell informasjon. Delta på møte i Stockholm i mai.
- Være en aktiv bruker av det elektroniske nettverket i ETUCE-regi.
- Delta på europeiske og internasjonale møter i EI.
- I samarbeid med Dansk magisterforening planlegge fagforeningskonferanse i mars 2005 som forberedelse til ministermøte i Bergen.
- Følge opp kontakten med de baltiske land og søsterorganisasjon i Latvia spesielt.
- Delta på informasjonsmøter om GATS/WTO i UFD/UD.
- Delta på møter i UFD som Europaforum og kontaktgruppen for Bologna-prosessen.
- Arbeide for at EI-E blir anerkjent som samarbeidspartner i relasjon til Bologna-prosessen på linje med studentorganisasjonen ESIB.
- Planlegge studiereise for hovedstyret i september.
- Følge opp kontakten med forsknings- og utdanningsråden i Brussel om utviklingen i Europa. Styrke kunnskapsnivået om europeisk forskningssamarbeid.
- Ferdigstille informasjonsmaterieill på engelsk om tariffsystemet, stillingsstruktur og lov- og avtaleverk

- Spre informasjon om gjensidige medlemskapsavtaler med søsterorganisasjoner i andre land til lokallag, dobbeltmedlemsforeninger, UHR, NFR o.a.

6.3 DOKUMENTASJON OG STATISTIKK

Oppgaver:

For å skape et best mulig grunnlag for gjennomføringen av prioriterte arbeidsoppgaver og spesielt i forhold til tariffoppgjørene 2004, blir det nødvendig å innhente aktuell dokumentasjon og statistikk. Tiltakene er nærmere omtalt i de foregående kapitlene.

Tiltak:

- Det avsettes kapasitet til å følge opp igangsatte undersøkelser i regi av Institutt for samfunnsforskning (ISF) når det gjelder utarbeidelse av lønnsstatistikk for vitenskapelige stillinger. Dette gjelder en rapport over lønnsutvikling for vitenskapelig tilsatte i privat og offentlig sektor som vil bli levert primo 2004. Videre vil Forskerforbundet fra 2004 få levert en årlig publikasjon om siste års lønnsutvikling for vitenskapelige stillinger, rapporten leveres ultimo 2004. Forskerforbundet vil blant annet bruke datagrunnlaget som ISF fremkaffer til å begrunne våre fremtidige lønnskrav.
- Forut for tariffoppgjøret i statssektoren vil Forskerforbundet utarbeide statistikker om lønnsnivået for vitenskapelige og administrative stillinger i relasjon til tilsvarende stillinger i offentlig og privat sektor (jfr. pkt. 4.1.1).
- Lønnsstatistikken for aktuelle stillingskategorier i statlig sektor basert på data fra Statistisk sentralbyrå vil bli oppdatert (jfr. pkt. 4.1.1).
- Forskerforbundet vil samle inn dokumentasjon fra resultatene i de lokale lønnsforhandlingene i staten (jfr. pkt. 4.1.1).
- Forskerforbundet vil gjennomføre lønnsundersøkelser innenfor kommunal sektor og i alle tariffområdene innenfor privat sektor, og utarbeide egen lønnsstatistikk (jfr. pkt. 4.1.1).
- Forskerforbundet vil gjennomføre en ny rekrutteringsundersøkelse for å kartlegge antall kvalifiserte søkere til vitenskapelige stillinger ved en del utvalgte institusjoner, og samtidig undersøke om institusjonene har iverksatt egne tiltak for rekruttering i tråd med forutsetningene i rekrutteringsmeldingen (jfr. pkt. 4.2.5).
- Forskerforbundet vil i samarbeid med representanter for institusjonene innhente aktuelt materiale om konsekvensene av kvalitetsreformen for institusjonene og de ansatte (jfr. pkt. 4.1.1).
- Forskerforbundet vil fortsette kartleggingen av institusjonenes valg av intern organisering og styringsstruktur (jfr. pkt. 5.3).
- Forskerforbundet vil gjennomføre en spørreundersøkelse for å kartlegge omfanget av tilsetting i rene undervisningsstillinger og omfanget av midlertidig prosjektilsetting etter UH-lovens §30 (jfr. pkt. 3.1, 4.2.3 og 4.2.4).

- Forskerforbundet vil samle inn og sørge for at lokale handlingsplaner for likestilling gjøres kjent gjennom forbundets hjemmesider (jfr. pkt. 4.2.7).
- Forskerforbundet vil samle inn og sørge for at lokale retningslinjer om kommersialisering av forskningsresultater gjøres kjent gjennom forbundets hjemmesider (jfr. pkt. 4.2.8).
- Forskerforbundet vil gjennomføre en spørreundersøkelse blant nye og tidligere medlemmer for å avdekke hvorfor og hvordan man er blitt medlem, og tilsvarende grunner for utmelding (jfr. pkt. 6.1.2)